

ДОВІДКА
про результати публічного громадського обговорення
проєкту професійного стандарту за групою професій «Оператори безпілотних авіаційних систем»:
Оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом;
Оператор дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів.

м. Київ

дата 16.01.2024

Суб'єкт перевірки Національне агентство кваліфікацій

Розробником Громадською організацією «Українська асоціація операторів безпілотних апаратів» відповідно до Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373 (далі – Порядок), завершено процес публічного громадського обговорення проєкту професійного стандарту за групою професій «Оператори безпілотних авіаційних систем»: Оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом; Оператор дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів.

№пп	Позиція проєкту професійного стандарту	Пропозиція		Враховано/не враховано/знято в процесі обговорення	Обґрунтування причин неврахування
		Текст з поясненням	Назва суб'єкта подання		
1	пункт 5 (Назви типових посад) Розділу 2 стандарту для Професії «Оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом»	<p>викласти у наступній редакції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Технік-оператор з експлуатації наземних засобів керування безпілотною авіаційною системою та дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів; - Інженер-оператор з експлуатації наземних засобів керування безпілотною авіаційною системою та дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів. <p>Також далі по тексті пропоную внести зміни згідно пропозиції.</p> <p>Пояснення: для коду професії 3144 (згідно з Національним класифікатором України ДК</p>	Департамент авіаційної безпеки МВС України	враховано	

		003:2010 "Класифікатор професій" Оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом), на мою думку не застосовна посада виключно для технічного обслуговування. Назва типової посади має містити складову оператора/диспетчера.			
2	7.2	в назві спеціальності 134 є помилка - "Летальні апарати", замінити на "Літальні апарати"	Департамент авіаційної безпеки МВС України	враховано	
3	Розділ III. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток, підпункт "для підтвердження наявної професійної кваліфікації".	"Підтвердження наявних професійних кваліфікацій за професією «Оператор дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів» здійснюється в разі перерви у виконанні виробничих завдань на строк більше 4 місяців , шляхом успішного виконання тренувального польоту під керівництвом інструктора." Дуже маленький термін. Навіть для пілотованої авіації вимоги в реальності простіші. Пропоную встановити 2 роки.	ТОВ "Атраком"	не враховано	У встановленні цієї вимоги робоча група спиралася на вимоги Наказу Міністерства оборони України від 08.12.2016 № 661 "Про затвердження Правил виконання польотів безпілотними авіаційними комплексами державної авіації України". Додаток 5 до згаданого наказу встановлює максимальні перерви в тренувальних польотах в залежності від часу доби, складності погодних умов, класу пілота (оператора) від 1 до 3,5 місяців. Професійний стандарт встановлює межу трохи вище максимального терміну. Виконання тренувального польоту не є складним завданням і не потребує великих ресурсів.
4	Компетентність "А3 – Здатність запланувати (запрограмувати) польотну місію в автоматичному режимі"	Уточнити "Картографія" наступним чином: "Картографія. Паперові та електронні карти "	ТОВ "Атраком"	враховано	
5	До всього професійного стандарту	Змінити - в Національному класифікаторі професій на сьогодні відсутня професія під назвою "Оператор дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів", точна назва	Національний авіаційний університет	не враховано	Примітка 2 до Додатку В ДК 003:2010 : "Назви професій можуть бути розширені за потребою користувача термінами

		професії яку потрібно вказати зазначена як - "Оператор дистанційно керованих апаратів"			та словами, які уточнюють місце роботи, виконувани роботи, сферу діяльності за умови дотримання лаконічності викладення, якщо інше не передбачено у КП чи відповідних законодавчо-правових актах." Методичні рекомендації щодо розроблення професійних стандартів, розроблені НАК на виконання п.3 "Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів", затвердженого постановою КМУ від 31 травня 2017 року (зі змінами), схвалені Рішенням НАК №1 (протокол №3 (103) від 25.01.2023: "6.5. Допускається утворення похідних або розширених назв професій (професійних назв робіт), використовуючи примітки 1, 2 Додатку В до ДК 003:2010". Пояснення: пропонується професійний стандарт розроблений саме для дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів, а не для всього спектру дистанційно керованих апаратів (наземних, надводних, підводних тощо). В зв'язку з цим, у відповідності до згаданих "Методичних рекомендацій..." , професійний стандарт розроблено для професії з розширеною назвою, яка уточнює сферу діяльності.
6	До всього професійного стандарту	Додати - Відповідно до зауваження в п.1 в пунктах опису трудових функцій (розділ V, п.1) відсутні трудові функції, компетентності і відповідно результати навчання пов'язані з	Національний авіаційний університет	не враховано	Примітка 2 до Додатку В ДК 003:2010 : "Назви професій можуть бути розширені за потребою користувача термінами

		<p>діяльності операторів наземних дистанційно керованих апаратів, а також надводних (підводних) дистанційно керованих апаратів — наведено дані лише для операторів дистанційно керованих літальних апаратів</p>			<p>та словами, які уточнюють місце роботи, виконувані роботи, сферу діяльності за умови дотримання лаконічності викладення, якщо інше не передбачено у КП чи відповідних законодавчо-правових актах."</p> <p>Методичні рекомендації щодо розроблення професійних стандартів, розроблені НАК на виконання п.3 "Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів", затвердженого постановою КМУ від 31 травня 2017 року (зі змінами), схвалені Рішенням НАК №1 (протокол №3 (103) від 25.01.2023: "6.5. Допускається утворення похідних або розширених назв професій (професійних назв робіт), використовуючи примітки 1, 2 Додатку В до ДК 003:2010".</p> <p>Пояснення: пропонується професійний стандарт розроблений саме для дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів, а не для всього спектру дистанційно керованих апаратів (наземних, надводних, підводних тощо). В зв'язку з цим, у відповідності до згаданих "Методичних рекомендацій..." , професійний стандарт розроблено для професії з розширеною назвою, яка уточнює сферу діяльності.</p> <p>З урахуванням вищезазначеного, в пунктах опису трудових функцій (розділ V, п.1) наведено дані</p>
--	--	---	--	--	---

					лише для операторів дистанційно керованих літальних апаратів.
7	7.2.	Змінити - На наш погляд, слід чітко визначити який рівень національної рамки кваліфікацій передбачено для різновиду професії "Оператор наземних засобів керування безпілотних літальних апаратів", а саме — технік з технічного обслуговування та ремонту наземних засобів керування безпілотних літальних апаратів. Тому що в пункті 6 для цієї професії (різновиду професії ?) зазначено лише 5 рівень НРК, а вже в описі п.7.2 зазначено, що такий фахівець може мати як диплом фахового молодшого бакалавра — це дійсно 5 рівень (що відповідає передвищій освіті), або бакалавра за вказаною спеціалізацією. Отже бакалавр — це 6 рівень НРК і відповідно вже вища освіта. Вважаємо що рівень НРК потрібно чітко визначити.	Національний авіаційний університет	враховано	Робочою групою виконане співставлення професійних кваліфікацій з рівнями НРК, результати зведені в таблицю, виконані розрахунки у відповідності до Методичних рекомендацій щодо розроблення професійних стандартів, розроблені НАК на виконання п.3 "Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів", затверджених постановою КМУ від 31 травня 2017 року (зі змінами), схвалені Рішенням НАК №1 (протокол №3 (103) від 25.01.2023. Згідно з проведеним співставленням і розрахунком, для "Техніка з технічного обслуговування та ремонту наземних засобів керування безпілотних літальних апаратів" зазначений 5 рівень НРК, і для виконання роботи "Техніка.." достатньо бути фахівцем з дипломом молодшого бакалавра (5 рівень НРК). П.7.2 скориговано, зазначено лише "диплом фахового молодшого бакалавра", а "диплом бакалавра" видалено.
8	До всього професійного стандарту	Змінити - При опису розподілу трудових функцій (розділ VI) чітко помітно, що всі трудові функції і техніка і інженера технічного обслуговування та ремонту наземних засобів керування безпілотних літальних апаратів повністю 100% еквівалентні. Не зрозуміло навіщо буде отримувати освітній ступень магістра за 7 рівнем НРК, якщо достатньо	Національний авіаційний університет	враховано	Додано окремо трудову функцію Д, яка містить 8 компетентностей, з яких 4 стосуються і техніка, і інженера, а ще 4 - виключно інженера.

		отримати освітній ступень фахового молодшого бакалавра за 5 рівнем НРК.			
9	розділ III, п. 1 (стор.6)	професія: «Оператор дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів», абзаци 3, 4 та 5 завершити в наступній редакції: або в закладі професійної (професійно-технічної) освіти.	Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м. Києві	враховано	
10	розділ III, п. 1 (стор.7)	професія: «Оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом», абзац 1 завершити в наступній редакції: або в закладі професійної (професійно-технічної) освіти.	Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м. Києві	враховано	
11	розділ V, п. 1 (стор.9)	звернути увагу на виділений текст щодо виправлення технічних помилок та завершення речення (дивись додаток).	Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м. Києві	враховано	
12	розділ V, п. 2 (стор.24)	звернути увагу на виділений текст щодо завершення речення.	Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м. Києві	враховано	
13	розділ VI (стор.26)	в таблиці слово «повна» краще прибрати.	Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м. Києві	враховано	
14	розділ VII (стор.27 і 28)	виправити технічні помилки в п. п. 6, 7, 8, 9, 15, 20, а також у п. п. 11, 13, 17, 22, 23, 29 – вчене звання краще перенести за ПІБ, тобто перед посадою.	Навчально-методичний кабінет професійно-технічної освіти у м. Києві	враховано	
15	розділ II, п.7.2.	Слова «диплом фахового молодшого бакалавра або диплом бакалавра за спеціальністю 134 «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» за спеціалізацією «Безпілотні летальні апарати» замінити на «диплом кваліфікованого робітника за спеціальностями: «Оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом», код 3144; «Оператор дистанційно керованих апаратів», код 8990».	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Підтвердження професійної кваліфікації особи має відбуватись з урахуванням рівнів Національної рамки кваліфікацій (НРК), затвердженої постановою КМУ від 23.11.2011 (зі змінами). Для техніки (рівень 5 НРК) недостатньо диплому кваліфікованого робітника. У відповідності до п.4 ст.15 Закону України "Про освіту": "Заклади професійної (професійно-технічної) освіти мають право здійснювати за відповідними стандартами

					підготовку на рівні фахової передвищої освіти. Ліцензування такої освітньої діяльності та акредитація відповідних освітніх програм здійснюються в загальному порядку." Диплом, який у такому випадку має отримати технік - не "кваліфікований робітник", а "фаховий молодший бакалавр".
16	розділ II, п.7.2.	Слова «диплом магістра за спеціальністю 134 «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» за спеціалізацією «Безпілотні летальні апарати»» замінити на «диплом кваліфікованого робітника за спеціальностями: «Оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом», код 3144; «Оператор дистанційно керованих апаратів», код 8990, диплом фахового молодшого бакалавра або диплом бакалавра за спеціальністю 134 «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» за спеціалізацією «Безпілотні літальні апарати».»	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Підтвердження професійної кваліфікації особи має відбуватись з урахуванням рівнів Національної рамки кваліфікацій (НРК), затвердженої постановою КМУ від 23.11.2011 (зі змінами). Для інженера (рівень 7 НРК) недостатньо диплому кваліфікованого робітника, оскільки навіть третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти відповідає тільки 4 або 5 рівню НРК.
17	розділ III, п.1	- абзац другий після слів «кваліфікаційному центрі» доповнити словами «або у закладі професійно-технічної освіти»;	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	враховано	
18	розділ III, п.1	- абзац третій після слів «кваліфікаційному центрі» доповнити словами «або у закладі професійно-технічної освіти»;	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	враховано	
19	розділ III, п.1	- абзац десятий після слів «складання іспитів» доповнити словами «у закладі професійно-технічної освіти або».	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Відповідно до Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою КМУ від 23.11.2011 (зі змінами), рівень 7 НРК відповідає кваліфікації вищої освіти "магістр". Таку кваліфікацію неможливо отримати у закладі професійно-технічної освіти.

20	По всьому тексту проекту	Слово «летальних» по тексту в усіх відмінках замінити на «літальних».	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	враховано	
21	7.2.	Для Техніка з експлуатації, технічного обслуговування та ремонту наземних засобів керування безпілотною авіаційною системою та дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів – диплом фахового молодшого бакалавра або диплом бакалавра за спеціальністю 134 «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» за спеціалізацією «Безпілотні літальні апарати» - прибрати "або диплом бакалавра".	Державний експерт експертної групи з питань вищої освіти та освіти дорослих Міністерства освіти та науки України Сергій Клим	враховано	
22	7.2.	Для Інженера з експлуатації, технічного обслуговування та ремонту наземних засобів керування безпілотною авіаційною системою та дистанційно наземних засобів керування безпілотною авіаційною системою та дистанційно наземних засобів керування безпілотною авіаційною системою та дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів – диплом бакалавра магістра за спеціальністю 134 «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» за спеціалізацією «Безпілотні літальні апарати» - замінити "магістр" на "бакалавр".	Державний експерт експертної групи з питань вищої освіти та освіти дорослих Міністерства освіти та науки України Сергій Клим	не враховано	Підтвердження професійної кваліфікації особи має відбуватись з урахуванням рівнів Національної рамки кваліфікацій (НРК), затвердженої постановою КМУ від 23.11.2011 (зі змінами). Для інженера (рівень 7 НРК) недостатньо диплому бакалавра (рівень 6 НРК).
23	розділ V, п.1	Компетентності A2, A5 A6, B3 і B5, Комунікація: після слова "нестачі" додати "палива, зарядки, "і далі по тексту	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
24	розділ V, п.1	Компетентність A3 сформулювати так: "A3 – Здатність запланувати (запрограмувати) польотну місію в напівавтоматичному та автоматичному режимі" (дати напівавтоматичний режим)	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
25	розділ V, п.1	Компетентність A4, Уміння/навички: додати "засобів зв'язку"	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
26	розділ V, п.1	Компетентність A4, Комунікація: додати "Справність засобів зв'язку"	Національна академія внутрішніх справ	враховано	Врахування редакційне: Справність засобів зв'язку не є компонентом комунікації. "Перевірка справності засобів

					зв'язку" додана до умінь/навичок компетентності А4
27	розділ V, п.1	Компетентність А5, знання: додати "Основи аеродинаміки"	Національна академія внутрішніх справ	не враховано	"Основи аеродинаміки" включені до компетентності А3, недоцільно додавати до компетентності А5 (здатність виконати технічне оснащення)
28	розділ V, п.1	Компетентність А7, умінь/навички: додати "Робота з картами (зокрема з електронними). Безпечна посадка БАС. Аналіз ефективності виконання польотного завдання під час польоту та після його завершення".	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
29	розділ V, п.1	Компетентність А8, знання: додати "Основи РЕБ"	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
30	розділ V, п.1	Компетентність А8, умінь/навички: додати "Сканування радіочастот перед польотом"	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
31	розділ V, п.1	Компетентність А8, комунікація: додати "Взаємодія з відповідними органами (підрозділами) щодо використання повітряного простору, РЕБ та координації під час використання БАС".	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
32	розділ V, п.1	Компетентність В5, знання: додати "Маскування"	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
33	розділ V, п.1	Компетентність Г1, знання: додати "Володіння навичками відеомонтажу"	Національна академія внутрішніх справ	враховано	Врахування редакційне: "Володіння навичками відеомонтажу" додано до умінь/навичок компетентності Г1
34	розділ V, п.1	Компетентність Г1, умінь/навички: прибрати слово "підручники"	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
35	розділ V, п.3	Додати "Симулятор (за необхідності)"	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
36	розділ VI	Додати для Трудової функції А для професійної кваліфікації "Оператор дистанційно керованого безпілотного літального апарата" компетентність А3	Національна академія внутрішніх справ	враховано	
37	розділ VI	Додати для Трудової функції А для професійної кваліфікації "Оператор аерофото - та відеозйомки за допомогою дистанційно	Національна академія внутрішніх справ	враховано	

		керованого безпілотного літального апарата" компетентності А2 і А4			
38	розділ I, п.2	Змінити форми подання інформації (з текстового до табличного), у відповідності до зразків оформлення Професійних стандартів	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Всі зразки проектів професійних стандартів, які наведені в Методичних рекомендаціях щодо розроблення професійних стандартів, розроблених НАК на виконання п.3 "Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів", затвердженого постановою КМУ від 31 травня 2017 року (зі змінами), схвалені Рішенням НАК №1 (протокол №3 (103) від 25.01.2023, містять подання інформації в цьому пункті в текстовій формі, без таблиць.
39	Розділ II, п.5	Приведення категорій БАС/БПС у відповідність до класифікації безпілотних літальних апаратів безпілотних авіаційних комплексів наведеної наведеною в додатку 1 до «Правил виконання польотів безпілотними авіаційними комплексами державної авіації України», затверджених наказом Міністерства оборони України від 08.12.2016 № 661 (зі змінами), зробити підкатегорії А1, А2, А3, С1, С2	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Практика навчання операторів доводить, що запропонована в проекті профстандарту категорійність з розділом на мультироторний тип, FPV, літаковий, вертолітний типи і додатково дві категорії для середніх і важких БПЛА - краще підходить для категоризації. У професійному стандарті цивільного призначення недоцільно застосовувати критерії "тактичний", "оперативний", "стратегічний". Такі особливості можуть бути враховані в навчальних програмах і програмах оцінювання.
40	Розділ II, п.6	Для кваліфікації "Технік з технічного обслуговування та ремонту наземних засобів керування безпілотною авіаційною системою та дистанційно керованих безпілотних	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Результати співставлення професійних кваліфікацій з рівнями НРК, проведені робочою групою, не дозволяють понизити

		літальних апаратів" замінити 5 рівень НРК на 4 рівень НРК.			рівень НРК для зазначеної кваліфікації.
41	Розділ II, п.6	Для кваліфікації "Інженер з технічного обслуговування та ремонту наземних засобів керування безпілотною авіаційною системою та дистанційно керованих безпілотно літальних апаратів" замінити 7 рівень НРК на 5 рівень НРК.	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Результати співставлення професійних кваліфікацій з рівнями НРК, проведені робочою групою, не дозволяють понизити рівень НРК для зазначеної кваліфікації.
42	Розділ II, п.7.1	В сертифікаті про присвоєння/підтвердження професійних кваліфікацій змінити категорійність (див. п.39)	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Див. обґрунтування причин неврахування до п.39
43	Розділ II, п.7.2	Слова «диплом фахового молодшого бакалавра або диплом бакалавра за спеціальністю 134 «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» за спеціалізацією «Безпілотні летальні апарати»» замінити на «диплом кваліфікованого робітника за спеціальностями: «Оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом», код 3144; «Оператор дистанційно керованих апаратів», код 8990».	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Підтвердження професійної кваліфікації особи має відбуватись з урахуванням рівнів Національної рамки кваліфікацій (НРК), затвердженої постановою КМУ від 23.11.2011 (зі змінами). Для техніка (рівень 5 НРК) недостатньо диплому кваліфікованого робітника. У відповідності до п.4 ст.15 Закону України "Про освіту": "Заклади професійної (професійно-технічної) освіти мають право здійснювати за відповідними стандартами підготовку на рівні фахової передвищої освіти. Ліцензування такої освітньої діяльності та акредитація відповідних освітніх програм здійснюються в загальному порядку." Диплом, який у такому випадку має отримати технік - не "кваліфікований робітник", а "фаховий молодший бакалавр".
44	Розділ II, п.7.2	Слова «диплом магістра за спеціальністю 134 «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» за спеціалізацією «Безпілотні летальні апарати»» замінити на «диплом	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Підтвердження професійної кваліфікації особи має відбуватись з урахуванням рівнів Національної рамки кваліфікацій

		кваліфікованого робітника за спеціальностями: «Оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом», код 3144; «Оператор дистанційно керованих апаратів», код 8990, диплом фахового молодшого бакалавра або диплом бакалавра за спеціальністю 134 «Авіаційна та ракетно-космічна техніка» за спеціалізацією «Безпілотні літальні апарати».			(НРК), затвердженої постановою КМУ від 23.11.2011 (зі змінами). Для інженера (рівень 7 НРК) недостатньо диплому кваліфікованого робітника, оскільки навіть третій (вищий) рівень професійної (професійно-технічної) освіти відповідає тільки 4 або 5 рівню НРК.
45	розділ III, п.1	Для професії «Оператор наземних засобів керування безпілотним літальним апаратом», для професійної кваліфікації «Інженер з технічного обслуговування та ремонту наземних засобів керування безпілотною авіаційною системою та дистанційно керованих безпілотних літальних апаратів: додати "у закладі фахової передвищої освіти або" перед "у вищому навчальному закладі".	Українська асоціація операторів гуманітарного розмінування	не враховано	Кваліфікація з компетентностями 7 рівня НРК не може отримуватись в закладі фахової передвищої освіти.

Відповідно до п. 21 Порядку розробник направляє Довідку про результати публічного громадського обговорення проекту професійного стандарту.

Президент Громадської організації «Українська асоціація операторів безпілотних апаратів»

Роман Корж